

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve!	
Egy évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egy évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidakra postán szállítva:	
Egy évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetlé se
Munka utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczna-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszajár
vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, július 31.

Szétdarabolt Ausztria.

Nem tudom ki kerülhetett be az újság-írók közül úgy öt-hat év előtt a mennyei dicsőségbe, de annyi bizonyos, hogy hatalmas protektort szereztünk odafent, mert öt év óta az érdekes események a riport szabályok szigorú szem előtt tartásával folytak le e földi sárteken.

A nagy, izgató szenzációk mind nyárban estek meg s igen kiadósak voltak annyira, hogy a fiumei czápa még hirnek se jutott be, nem hogy cikkeknek.

Ott volt a krétai háború!

Ha annyi vér folyt volna ebben a harcban mint tinta, úgy a Földközi tenger volna ma Vörös-tenger, ott volt a kubai harc.

Egy ezredéven át nem lesz annyi hajóhada a spanyol és amerikai nagyhatalomnak, mint a mennyit a riportok egy hónap alatt elpusztítottak. Utóbb a búr háború! Ez a nemzet szubvenzióra lett volna érdemes, mint külmunkatárs, annyi szenzációt adott... épp a legalkalmasabb időkben.

És mind e mozaik eseményeket mint szívós kőcsmadzag ölelte át a Dreyfusz-ügy, mely felett ontott könnyektől sós lett a Szajna és Duna.

A közbeeső folyók kevésbé.

Ime ilyen bő ugorka-szezon járta eddig.

Most pedig ezek a szerencsétlen búrok éppen vakáció előtt kötnek békét, a

Balkánt is hiába biztatjuk, nem akar mozogni, a fiumei czápa pedig még orrol a hosszú mellőzésért, mi legyen hát az idei igazán holt szezon eseménye?

Ausztria felosztása!

Ez szenzáció s a lapok fel is kapják.

A felosztás jelei. A megriadt lapok szerint:

1. Vilmos a kereszt alá helyezi házát;
2. Vilmos haza utazott Drezdából;
3. Az olasz király meglátogatja Lubettet és Lubet viszont;
4. Egy német és francia röpiratot irt e thémáról, a Hazánk, Figaró és Matinó pedig vezérczikket.

Nos, ha ettől se oszlik fel Ausztria, akkor... kereshetünk más szenzációt.

Nos hát azt hiszem, velem együtt sokan nem egészen értik e pontok logikai összefüggését, de ha valóban készülne is Ausztria felosztása, akkor se fog az megtörténni, és a mi nemzeti szempontunkból óhajtott, sőt ez idő szerint, tekintettel saját mozaik állapotunkra, életkérdés, hogy meg ne történjen.

Ausztria, illetve helyesebben az osztrák-magyar monarchia felosztása nem annyiból áll, mint valaha a Lengyelországé.

Kemény dió volna az.

Tessék csak megnézni a mi hadseregünket és összehasonlítani a külföld se-regeivel.

Nincs mit félnünk.

Az olasz egyszerűen nem számít, mióta Menelik mezitelen hadserege is elverte. Különbösen szánalom erre a hadseregére nézni is.

A francia se repülhet határainkra, mert Németországon át kellene jönni, ez azonban neki se tanácsos.

Az orosz aspirációk teljesen Ázsia felé gravitálnak.

Marad a német.

Hajh! de ez az ország sincs még rendben az ő dél-németével és még egy óriási tömeg katolikus németre és ugyanannyi szlávra nem vágyik.

És végre.

Tessék számolni trónörökösünk bámulatos zseniálitása, erélye és férfias jellemével.

Nem az az ember ő, a kinek a kezéből ki lehetne azt venni, a mit megtartani akar.

Megmutatta már eddig is.

Ha a hadsereg élére kerül annyi erély és elhatározottsággal, bámulatos új élet kezdődik.

Hisszük, hogy az ő éles szeme és régi megszokástól ment gondolkozása észre fogja venni országának súlypontját.

Erősíteni fogja azt s akkor legfeljebb megismétlődik történelmünk egy régi fejezete, mikor egy félvilág akart oszlozkodni az osztrák-magyar birodalmon s odavágtunk a félvilág körmére, hogy véresen húzta vissza.

Ehhez azonban erősödnünk kell, különben felosztás nélkül is szétesünk két nagy birodalomból százféle apró nemzetiségre és törzsre.

Bent a veszély, nem künt, ezen gondolkozzanak kis és nagy politikusok.

P-y.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Mese.

Irta: Gourdon de Genouillac.

Zimankós téli estén elszánt, tetterős ifju lépdelt sietve az erdő felé, melynek sűrű rengetegében félelmetesen zúgott a dermesztő szélvihar. Az óriás fák száraz galyai pattogva, ropogva nyögtek a szél sulya alatt, mint megannyi tiltakozó, fenyegető kar. Tövises dudva nőtte be a göröngyös gyalogösvényt, melyben az ifju láb lépten-nyomon megbotlott. Minden ellene szegült a vakmerő embernek, hogy előhaladását megnehezítse. Az ifju csak ment behunyott szemekkel, kézzel-lábbal törve előre; lábait fölsebezte a tövis, arcát véresre verdeste a csapkodó galy... Ment, mert mennie kellett; űzte a szükség; az erős akarat; meg egy czél...

Az erdő azonban, minél beljebb ért az ifju a mélyébe, mindinkább sűrűsödött. Minden léptével meg kelle pihennie, annyira fáradtságos lett az előrehaladás. Olykor valószínűsége fala az indáknak állotta útját; abból aztán nem volt többé sem ki, sem be. A verejték patakzotj már forró hamlokáról, az ereje pedig fogyni kezdett. De azért csak ment; mind beljebb a sötét, zúgó rengetegbe, ahova a kötelesség hívta.

Egyszerre megroppant; lesujtotta a kimerültség s a fagy, mely áthevült testére csapott, megbénította az izmait. Talpra akart állani, de ereje elhagyta. Ott maradt fekvé, mint a katona a csatatéren: reményt veszítve, menthetetlenül. A kétségbeesés sikoltása tört ki ekkor ziháló bensejéből.

A sikolyt százszoros echoval zúgta, füttyölte és süvöltötte vissza a rengeteg.

Az ifju fölemelte a fejét. Három alak állott előtte, kinek közeledtét sem nem látta, sem nem hallotta. A három alak rideg tekintettel meredt rá, mintha az összerokadt nyomorult végző csapást készülnének mérni. Félelmes volt mind a három és idegenszerű; az ifju sosem látott hozzájuk hasonlókat.

Az első arannyal himzett talár burkolta be, melyet foszfor fényű, különös drágakövekből készült öv tartott össze. Az oldalán hosszú fegyvere csüngött.

A másodiknak fekete volt a talárja és lángvereses az öve.

A harmadiknak testét egyszerű zubbony fűdte csak; vállán balyu, kezében vándorbot.

— Mit keressz itt? kérdezték az ifjut.

— Meghalok... legyetek irántam könyöröletesek!

— Mi a szándéked?

— Ki ebből az elátkozott rengetegből... ki innen!

— Válaszsz közülünk egyet, az kisegít a

bajból. Csak egy vezetőre van szükséged; de rajtad áll, vajjon az igazit választod-e?

Az ifju félénken nézett a csodás alakokra: az első választotta, akinek arannyal díszes volt a ruhája.

Gunyos kacaj hangzott fel e pillanatban: a kiválasztott alak kezét nyujtotta az ifjunak... társai mint az álomképek tűntek el egyszerre mellőle.

Az ifju megretten, de mielőtt még ideje lett volna egy szót is szólani, az arany taláros alak elszárgult vele a sűrűségben át. A fák szédítő gyorsasággal maradtak el mögöttük, a sűrű bozótok pedig önként nyitottak utat.

Egy órai vad szárgulás után azonban még mindig az erdőben voltak, mintha onnan sohasem volna lehetséges a kiszabadulás.

Egy keresztúthoz értek végre és ott megállottak.

Az ifju sóhajtvá roskadt össze a kimerültségtől.

— Oh, milyen fáradt vagyok!

— Pedig az út még hosszú és a mi lábaink gyengék arra, hogy célunkig elvigyenek. Hanem vigyázz; nemsokára jön majd egy utas erre, akinek lova van; vedd a fegyveremet s ha közel lesz, öld meg. Tiéd lesz a lova, meg a pénz!

— Rettenetes! De hát ki vagy te, hogy erre csábítasz engem?

— A bűn.

A nagy hallgató.

Széll Kálmán, a ki egy egész ülészakot ayyonbeszél, most feltűnően hallgat. A félhivatalosai is némák és csak egyes kolportált hírek czáfolatára szorítkoznak. Pedig éppen most volna kívánatos, hogy a miniszterelnök megszólaljon. A kiegyezés dolga ugyanis dűlőre jutván, az ország joggal kíváncsi arra, hogy mit hozott Széll Kálmán Ischiből és hogy mi az eredménye a sok utazgatásnak és konferenciának. Tartunk attól, hogy a kormányelnöknek, a ki a legcsekélyebb dolgokról is annyit tudott beszélni és a ki az országgyűlés tartama alatt csaknem minden ülésben előcsékedett azzal, hogy csak jó kiegyezést fogad el, most igen nagy okai vannak a hallgatásra. A magyar független sajtó pozitív adások hiányában csak sejtíti a kellemetlen valót, a német és olasz lapok azonban ma hasábszámba írják az osztrákok győzelméről és a magyarok vereségéről. Annyi már bizonyos, hogy Széll Kálmán csaknem az egész vonaton vereséget szenvedett és nagy hangon világgá kürtölt követeléseiből csak egy-két jelentéktelent tudott érvényesíteni. A földolgozókban, mint a nyerstermények és a marha export kérdésében engedni volt kénytelen, a mi disszonanciát is támasztott közte, meg Darányi földművelésügyi miniszter közt, még pedig oly disszonanciát, melynek esetleg komolyabb következményei is lesznek. Sőt a triestzi Piccolo, melynek megbízhatósága olasz dolgokban kétségen felül áll, azt írja, hogy a magyar kormány az olasz borvámklauzula dolgában sem tudta álláspontját érvényesíteni. Mindez eléggé magyarázza, hogy a nagy beszélő miért lett egyszerre nagy hallgatóvá, a mint egy olasz lap ma már nevezi is.

Tisza Kálmán szobra.

Nagyvárad város negyedszázadon át volt országgyűlési képviselőjének: Tisza Kálmánnak elhunyt alkalmából ugy Nagyvárad város, mint Bihar megye törvényhatósága kimondották, hogy a nagy államférfi emlékének megörökítik s utasították a polgármestert, illetve az al-

ispánt, hogy ez irányban előterjesztést tegyen. Biharvármegye alispánja átiratban kereste meg Nagyvárad városát, azon czélból, hogy Tisza Kálmán emlékének megörökítése ha lehet, együttesen járjanak el a város és megye kiváló fia emlékének megörökítése körül.

Rimler Károly polgármester tegnap délután értekezletre hívta össze Hlatky Endre, Rádl Ödön, dr. Hoványi Géza, Mihelyf Adolf, dr. Konrád Márk és Schwarcz Antal törvényhatósági tagokat a Tisza Kálmán emlékének megörökítése tárgyában.

Rimler Károly fellemlítette a város törvényhatóságának azon határozatát, hogy Tisza Kálmán emlékének megörökíti s utasította a tanácsot, hogy ez irányban tegyen előterjesztést. Bejelentette, hogy Biharvármegye alispánja átiratban értesítette a várost, hogy a megyegyűlés szintén elhatározta az elhunyt nagy államférfi emlékének megörökítését. A megjelenteket azon czélból hívta össze, hogy a városi közgyűlés határozata tárgyában tanácskozzanak s véleményt mondjanak, hogy miként javasolja a tanács Tisza Kálmán emlékének a megörökítését. Az ő véleménye szerint Nagyvárad városa a kérdésben önállóan járjon el, de azért lépjen érintkezésbe a vármegyével, az emlék mikéntjére.

Dr. Hoványi Géza azon nézetének ad kifejezést, hogy a közóhajhoz képest szobrot emeljenek Tisza Kálmánnak.

Hlatky Endre örömmel fogadja, hogy Biharvármegye is gondoskodott az emlékről s helyes volna, ha a város a vármegyével karöltve járna el. A szobor mellett még helyesnek vélné, ha pl. emléktáblával látná el T. K. szülőházát.

Mihelyf Adolf még azt is óhajtaná, hogy egy utcát vagy teret Tisza Kálmánról nevezzenek el.

Rádl Ödön könnyűnek találná a kérdés eldöntését, ha Nagyvárad önállólag járna el, de ha Biharvármegyét is belevonjuk a dologba, nehéz lesz összeegyeztetni a bizottság határozatát a megye esetleges kívánalmaival. Indítványozza, hogy előbb egy szűkebb bizottságot küldjenek ki s ez tárgyaljon Biharvármegyével s aztán a megállapodáshoz képest kész javaslatot terjesszen elő. Ha nem egyez-

nek meg, akkor Nagyvárad önállóan intézkedjék.

Dr. Konrád Márknak tudomása van róla, hogy előkelő megyei urak már gyűjtöttek Tisza szobrára; sőt már Békésmegyében is gyűjtöttek ezen czélra. A szobrot Nagyváradra tervezik.

Még többek hozzászólása után az értekezlet elhatározta, hogy egy utcának Tisza Kálmánról leendő elnevezését; szülőházának emléktáblával megjelölését s végül Tisza Kálmán szobrának felállítását véleményezi. A város törvényhatósága küldjön ki egy bizottságot, a mely Biharvármegyével karöltve oldja meg a kérdést s a közgyűlés elé tegyen részletes előterjesztést. Megbízta továbbá a polgármestert, hogy az alispánnal lépjen érintkezésbe.

A szobrot országos gyűjtésből akarják létesíteni. Szabó József megyebizottsági tag, mint magán ember, már megindította a gyűjtést s néhány ezer koronát össze is hozott.

A vérmesebb reményűek azt vélik, hogy a szoborra egy év alatt összejön a szükséges összeg.

A budapesti rendőrség a gyermekekről.

Budapest, július 31.

Megjelent végre a főkapitánynak 1901-ről szóló évi jelentése.

Az általános benyomás, a mit a gyermekekről beszámoló adatokból nyerünk, rendkívül leverő, sőt megdöbbentő, mert kétségtelen, hogy a kiskorú bűnösök száma az elmúlt esztendő folyamán óriási mértékben nagyobbodott. Hasonlóan rettenetes az állapot a kiskorúakra vonatkozó többi statisztikai rovatban. A legkülönbözőbb büntettek és vétségek elkövetői között még a borzalmas, főbenjáró esetek kimutatásában is akadnak gyermekekre. Egyre jobban s egyre többféle törvénybe ütköző cselekedetnél kell látnunk a kiskorú, igen sokszor tíz esztendőnél is fiatalabb tettesek számadatait.

1901-ben csalás, illetve sikkasztás miatt 9 kiskorú, gyújtogatás miatt 3, magzatelhajtás miatt 4, testi sértés miatt 35, emberölés, illetve annak a kísérlete miatt 2, különféle közveszélyes tettek miatt 3, lopás miatt 1749 s egyéb büntett, vétség miatt 29 kiskorú került a rendőrség elé. Csak egy tételt veszünk ki a többi közül összehasonlítás végett. 1900-ban lopásért 438, tavaly már 749 kiskorú — ismételjük, nagyrészt gyermek — került rendőrkézre.

Budapesten összesen 192 kiskorú tűnt el a múlt évben.

A züllő gyermekek elhelyezésének és gondozásának tekintetében rettenetes sülyedés állapítható. Ennek oka humanitárius intézményeink elégtelenségében található. Most fennálló javító-intézetek távolról sem elegendők s nem képesek befogadni az erkölcsileg züllésnek indult s javító-intézetben való nevelésre szoruló gyermekeket.

A büntett elkövetésével terhelték közt 1901-ben 844 volt a 16 éven alul levő kiskorúak száma. A letartóztatott bűntevők közt pedig 16 éves volt 60 fiú és 3 leány, 16 éven alul pedig 145 fiú és 18 leány, vagyis összesen 205 fiú és 26 leány.

A fogház- és toluocz-ügyosztályban tavaly 244 tizenhat éven aluli kiskorú volt elzárva. Ezek közül 28-at az előjáróságok adták át, hogy őket a budapesti szegényházakban helyez-

— Menj el! menj el tőlem! — kiáltotta rémülten az ifjú és elterült a földön.

Ismét gúnyos kacaj csendült meg az éjszakában; — az arany taláros kísértet pedig eltűnt.

Mikor az ifjú újra felnyitotta a szeméit, a két másik vizió állott előtte.

— Segítsetek; mentsetek meg! — siránkozott kétségbeesetten az ifjú.

— Valassz közülünk egyet, az megsegít. Az ifjú féltékeny nézett a két alakra; tekintete a fekete taláron akad meg.

— Téged választalak!

A másik eltűnt, a kiválasztott pedig a kezét nyújtotta feléje. Egy perczel később már ismét száguldozva nyomultak előre a sötét éjszakában. Egy óra múltán nagy szakadékhöz értek, melynek beláthatlan mélyéből vad kiáltások és halk sóhajok hangzottak fel.

— Olyan fáradt vagyok! sóhajtotta az ifjú.

— Pedig utunk még hosszú és erőknek gyenge, hogy célunkig elvigyen. Azért hoztalak erre a helyre, hogy megmutassam neked az egyetlen megoldást, amely minden bajtól megszabadít; itt a mélységben lakik a halál, — vedd magad a karjai közé.

— Rettenetes! ki vagy te, hogy ilyen tanácsot adsz nekem?

— Kétségbeesés!

— Menj innen! menj el tőlem! — kiáltott az ifjú és rémüléssel borult a földre.

Ismét egyedül maradt. Mikor a szeméit újra felnyitotta, ott állott előtte a kék zubbonyos ember, akinek batyú volt a hátán és vándorhol a kezében.

— Jer velem. Az út hosszú, de Isten velünk és meg fogja könnyíteni szenvedéseinket.

Lassu, nyugodt léptekkel indultak el és fejszével a kézben törtek maguknak utat a sűrűségben át. A zubbonyos ember aztán két karát vágott a fáról.

— Vedd az egyiket a válladra és ne félj semmitől se tőbbé; — mondta az ifjunak, aki megfogadta a tanácsot. Ha fáradt volt is, az új remény új erőt adott neki s mikor egy órai küzködés után körültekintett, ritkulni látta az erdőt, simának az utat. Aztán kiörték a félelmetes regetegből. Nagy zöld rét tárult eléjük, melyet derűs napfény ragyogott be.

A zubbonyos ember most megállt:

— Az az erdő, amelyben most átvezettelek, a nyomorúság regetege. Ezt ne feledd soha! Most pedig vedd el a karót, nehéz terhet, amelyet idáig hordoztál.

Az ifjú letette a karót s az hirtelen aranynya változott.

— Ki vagy te, aki ilyen jó tanácsot adtál? — kérdezte örömsugározva.

— A munka, — felelte a kékzubbonyos ember.

zék el. Az országos javító-intézetekben csakis 12-öt lehetett elhelyezni.

A rendőrség kényszeríti a züllő gyermekeket, hogy tanuljanak — már a mennyire a fogvatartás ideje megengedi — írni, olvasni, számolni. Nyáron kerti munkát is végeznek. A lányok harisnyakötést és ruhafoltozást tanulnak.

Szükség is van erre a kényszer-tanulásra. Mert odakint még kevesebb alkalmuk van rá. Budapesten egyetlen esztendőben 73.190 tanítóes gyermek közül csak 51.132 iratkozhatott be az iskolába, 22.998 kint maradt.

Érdekes, hogy a gyermekek közül egyszer volt büntetve 156, kétszer 49, háromszor 17, négyszer 10, ötször 6, hatszor 3 s még ennél is többször 3.

Csavargás miatt tavaly előállítottak 12.926 embert, koldulás miatt 3472-öt, letartóztattak csavargás miatt 8009-et, koldulás miatt 2630-at. Mindennek csaknem fele kiskorú volt. A tolonczok száma az elmúlt évben 3150-nel volt több, mint 1900-ban.

Borzasztó állapotok vannak a rendőrségi fog- és tolonczházban, a mely egyáltalán nem felel már meg a céljának. Annyiban még csak megfelelnek, hogy a férfiakat és nőket külön zárják el, de már az lehetetlen, hogy a felnőttek és gyermekek is külön helyiséget kapjanak.

Válóper, mely csókkal végződik.

Vidékünk egyik kiváló ügyvédjéhez, kiről közismert tény, hogy még vallási viszonyainál is ziláltabb családi viszonyok között él, — mert bájos felesége nem éppen kedveli, — egy csomaggal állított be a napokban egy asszonyka durczásan, erősen izgatott állapotban. Az ügyvéd, ki három hét óta a szalmaövegység kellemét élvezte, megdöbbenve ismerte fel feleségét s a váratlan meglepetéstől alig tudott szóhoz jutni.

Az asszonyka ellenben ugyancsak csatarált, s erősen hangsúlyozott beszédéből igen könnyen megérthette, hogy a viszontlátás örömei helyett családi perpatvar átkos fellegei tornyosulnak feje felett.

Végre hosszú pauzát tartott a váratlanul megérkezett hitves s letéve a csomagot, megtörtülte izadtságától gyöngyöző homlokát.

Az ügyvéd élt az alkalommal s igyekezett másra terelni a beszéd fonalát.

— Mikor jött haza a fürdőről? És miért nem értesített?

— Csitt! — pattogott az asszonyka.

— Hallgasson és figyeljen ide!

— Válni akarok és pedig tüstént!

— Vagy ugy! Igen helyes!

— Ennek igen örvendek.

— És mi lesz válaszuk oka?

— Még kérde, s tettei magát, mintha nem tudná. Mi volna más, minthogy maga közönséges trotli, gyáva, sohasem volt jó férj, s férfi lenni egyáltalában nem is tud...

— Az okot már hallottam, de ki lesz az ügyvédje?

— Ki lenne más, mint maga!

Az ügyvéd majd hanyat esett a meglepetéstől s e hirtelen kijelentésre alig bírta rendezni gondolatait...

— Hát miért nem szól? Talán nem akarja elvállalni az ügyet. Mi?

— De hisz ez lehetetlen!

— Ugyan ne mondja már! Így akarom, akarom... és punktum!

Az ügyvéd először látta ily akaraterősnek feleségét és a neki pirult menyecskét szemlélve, még eddig soha nem érzett melegség járta át keblét s arra a gondolatra, hogy ez a nő az ő hitvese, vére

őrülten tombolni kezdett. Alig bírta fékezni szenvedélyét s szeretne volna magához szoritani a durczás kis asszonykát.

Végre mégis erőtt vett magán s cselhez folyamodott, eltökélve, hogy bármily áron is, de meghódítja az eddig ugyancsak elhanyagolt hitvest.

— Helyes! Hát amint kívánja asszonyom, még a mai nap folyamán megindítom a válóper.

— Igen jó lesz!...

— Azonban kénytelen vagyok figyelmeztetni, hogy nálam a válókereset megindítása csóktól van függővé téve, mely alól sajnos de önt sem menthetem fel asszonyom!

— Es mikor kell a csókot megadni!

— Miért kérde?

— Szeretnék e czeremónián tulesni mi hamarabb.

— Hát ez az eddigi uzus szerint a kereset beadása előtt történt minden esetben, a mikor klienseim a csókkal jogosítottak fel a védelemre. Most azonban hajlandó vagyok tüstént leszámítolni.

A menyecske oda tartotta bibor piros ajkát s a meglehetősen hosszú csók után halkán rebegte:

— Nem is gondoltam, hogy tud férfi is lenni?!...

*

Pár nap mulva árnyékos lugasban ültek együtt boldogan s most már tudj' Isten hányadszor, újra szóba került a válóper.

— De ugy-e édesem nem fog többváló kereset elvállalni senkitől?!

— Nem! Mert az utolsóból levont konzekvencia romba döntötte összes hypotheziseim!

— Ugyan miért?

— Hát válókereseteim mindannyian csókkal kezdődtek! Azonban ez a legsikerültebb és utolsó csókkal végződött.

ybar.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Augusztus 4. Biharvármegye közigazgatási ülése.

Augusztus 7. A nagyváradi tisztviselők fogyasztási szövetkezetének rendkívüli közgyűlése d. e. 11 órakor

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Aramszolgáltatás a villamos vasutak.** Tudvalevőleg a nagyváradi gőzmozdonyu közuti vasut azt kérte a várostól, hogy az általa kiépítendő villamos vasut részére Nagyvárad városa adjon áramot, önköltségen. A miniszter is figyelmeztette a várost, hogy a két vállalat egy központi telepből sokkal gazdaságosabban szerezheti be áramszükségletét, mint külön-külön. Tegnap a tanács ülést tartott, a melyen **Bordé** Ferencz főjegyző, mint a világitási bizottság elnöke és **Lovas** Zsigmond tb. főmérnök tájékoztatták a tanácsot az áramszolgáltatásról. A tanács megbizta a polgármestert, hogy a főjegyző és főmérnökkel együtt utazzanak fel Budapestre, a hol a közuti vasut tulajdonképeni gazdájával: a Forgalmi Bank megbízottaival tárgyaljanak s megállapodás esetén a szerződést készítsék el. — A szerződést a város közgyűlése hagyja jóvá, de azért kifogásoljuk, hogy olyan tisztviselők tárgyaljanak, akik nem szakértők. Ilyennek senki nem ösmerheti el a polgármestert, a főjegyzőt, vagy a tb. főmérnököt. Dr. **Károly** Irén sem volt ellene az áramszolgáltatásnak, de határozottan bűnnek tartaná, ha a város tisztán az önkölt-

ségen adná az áramot. Legfeljebb csak méltányos csekélyebb jövedelem mellett mehet ilyen üzletbe bele a város.

* **A számadásra kötelezett vállalatok adója.** A m. kir. pénzügyigazgatóság által a Nagyvárad város területén levő nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletekre nézve összeállított 1902. évi adókirovési javaslat az 1883: XLIV. t.-cz. 18-ik §-a értelmében f. évi aug. hó 1—8-ig a városi adóhivatal fogalmazási osztálya 6-ik számú szobájában 8 napi közszemlére lett kitételéről az érdekelt adózók oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az abban terhőkre javasolt adót megtekinthetik és netalán észrevételeiket a régi városházánál a sorozó teremben f. év augusztus 9-ig d. e. 10 órakor megtartandó tárgyalás alkalmával terjeszthetik elő. Nagyvárad, 1902. július 31. Városi adóhivatal. **Lukács** Ödön, adóügyi tanácsnok.

* **Női menház Nagyváradon.** A nagyváradi jótékonycélu intézmények egyik legkiválóbbja: a »Biharmegyei és Nagyváradi nőegylet«, az Erzsébet leányárvaház mellett egy újabb humanus intézményt állít fel közelebb. Évek óta buzgólkodik a nőegylet anyagszivű, fáradhatlan elnöknője: özv. báró **Gerliczy** Félixné sz. gr. **Korniss** Lujza uró, az egylet választmányi és védőbölgyeivel, hogy női menházat állíthassanak fel. A nemes buzgalmat már siker koronázta. A menház részére külön álló épületet emeltet a nőegylet s az építésre most adta ki az ajánlati felhívást, a következőkben:

A Biharvármegyei és Nagyváradi Nőegylet Nagyváradon a Lukács György utczában levő »Erzsébet árvaház« telken lévő egyik ócska épület elbontása, az ócska anyagok megvétele és elszállítása és a tervezett új női menház felépítésére pályázatot hirdet. A teljesítendő munkák és kötelezettségek a következők: 1. Az említett háztelken lévő ócska épület lebontása és a kikerült anyagok elszállítása — mely anyag a vállalkozó tulajdonát fogja képezni — az egyletnek felajánlandó összeg ellenében. 2. Az ifj. Rimanóczy Kálmán építész által tervezett menház terv szerinti felépítése a költségvetésben részletesen felsorolt 35847 kor. 25 fillér árért. Ezen munkák kivételénél irányadók az építési terv, a részletes költségelőirányzat, az általános és Nagyvárad város építkezéseire vonatkozó különös feltételek és a jelen ajánlati felhívás, amelyek alapját képezendik a vállalkozóval annak idején kötendő szerződésnek. Az építkezésre vonatkozó összes iratok és tervek az Erzsébet árvaházban naponta délelőt 9—12-ig és délután 3—5 óráig megtekinthetők. A vállalati feltételekből tájékozás végett közöltetnek a következők: a) az összes bontási és építési munkák egy fővállalatnak adatnak ki, egyes munkákra tett ajánlatok nem fogadhatnak el, pályázni csakis az eredeti költségvetés alapján százalékos leengedéssel lehet; b) minden ajánlattevő köteles bántalpenz fejében ajánlata mellé az építési összegnek 10%-át készpénzben, avagy a törvényben megállapított óvadékképes értékpapirokban csatolni; c) az ajánlatban világosan kiteendő, illetve elismerendő, hogy ajánlattevő az összes feltételeket, tervet stb. jól ismeri s ennek elismeréséül azokat aláírásával is ellátta. Minden egyéb feltétel a fentebb említett feltét-füzetben van körülírva. Felhivatnak tehát a vállalkozni szándékozók, hogy kellően felszerelt ajánlataikat legkésőbb f. évi **augusztus hó 15-ik napján délelőt 12 óráig** alulírott kezeihez nyujtsák be. Az ezen határidőn túl érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. A nőegylet fentartja magának a jogot ahhoz, hogy a beérkezett ajánlatok felett saját belátása szerint, teljesen szabadon határozzon. Nagyvárad, 1902. július hó 31-én. Özv. báró **Gerliczy** Félixné, elnöknő.

* **Névmagyarosítás.** **Weinberger** Jakab révi illetőségű nagyváradi lakos a maga valamint gyermekei családi nevét belügyminiszeri engedéllyel **Vámos**-ra változtatta.

* **Samassa érsek jubileuma** Ozdon. Samassa József dr. egri érsek 50 éves papi jubileuma alkalmából Ozdon, ahol a nagyevű főpap diszes templomot építtetett, július 27-én ünnepélyes hálaadó szent mise volt, melyen a hivatalnokok és testületek is megjelentek. Mise alatt a gyári zenekar adott elő szép misebetéteket. A templomot zsufolásig töltötték meg a hívek, élőkön a tűzoltókkal s mindannyian buzgón imádkoztak a jubiláló főpásztorért.

* **Adóelengedés szélviharok miatt.** Minden gazdát kiválóképpen érdekelhet az az elvi jelentőségű határozat, a melyet a magyar közigazgatási bíróság legújabb hozott. Kimondotta ugyanis, hogy a szélvihar által okozott károk elemi csapásnak minősítendők s igény-nyel bírnak arra, hogy az adóelengedést kérni lehessen. Eddig az adóelengedésre az igényjogosultságot az adta meg, hogy az elemi csapás mily területre terjedt és nem lévén taxatív felsorolva az időjárás kártételei, a pénzügyi közegek rendszeresen elutasították a szélvihar következtében adóelengedésért bejelentett kártételek tudomásul vételét. Most tehát a szélvihar által okozott károk elemi csapásnak tekintetvén, a gazdákat még nem sújtja oly keményen és meg van a mód arra, hogy némileg kárpótoltassanak, ha ilyen elemi csapások is érik. A hír bizonyára örömet fog okozni a gazdák közt, a kik amugy is ki vannak téve az időjárás szeszélyeinek és alig tudnak védekezni a károk ellen, amelyeket az elemi csapások okoznak.

* **Katonai hírek.** Az idén tudvalevőleg Szent István napja belesik abba az időbe, mikor házi ezredünk nagy gyakorlatait tartja. Ezért a 37. gyalogezred a nagy nemzeti ünnepet *Tenkén* fogja megülni, a hol e napon ünnepélyes szent misét hallgatnak, a legénység pedig pihenőt kap. — Az öngyilkosságot megkísérelt Sebő Izraelről utólag értesülünk, hogy a kísérletet különféle dolgok tették némileg érthetővé, egyebek közt magának Sebőnek éppen nem megfelelő magaviselete. A nélkül, hogy bárkit vádolnánk, egyszerűen mesének kell tehát nyilvánítanunk azt a hitesztelést, mintha Sebőt a rossz bánásmód keserítette volna el; ellenkezőleg, Sebőnek a miatt volt kellemetlensége, mert ő bánt kegyetlenül a legénységgel, még mikor őrzetető volt. A mellett egyéb szabálytalanságot is követett el, melyek többszörös büntetést vontak maguk után. Ha ezek miatt követett el öngyilkossági kísérletet, azt el lehetne fogadni, de akkor sem lehet az okot másban keresni, mint magában Sebőben. Hiszen századparancsnoka egyike az ezred legjobb, leghumánusabb tisztjeinek. Mindezeket azért irtuk meg utólag, nehogy a »katonai brutalitás« szállongó meséje hiteltelre találjon, a mi pedig a tárgyilagos tudósítás nélkül könnyen megcsúszhat. Katonáéknak pedig kétszeresen rossz szul esik a hamis hírek terjesztése, mert ők nem politizálnak, hírlapi mendemondákkal szemben tehát ugyszólván védtelenek.

* **Egy gyöngy története.** A múlt év októberében fényes estély volt lord Anglessy londoni palotájában. Több száz vendég volt jelen, sok külföldi előkelőség, akiket egy művészcsoporthat mulattatott pompás humoros előadással. Amikor a vendégek eltávoztak és a ház urai pihenni tértek, a grófnő kinos meglepetés érte. Eltűnt egy értékes ékszer, amelyet az estélyen viselt. Egy gyöngy, csaknem akkora, mint egy gamlambtojás: páratlan kincs, amelyet a lord néhány évvel ezelőt vásárolt 1.200.000 koronáért. A grófnő ugy emlékezett, hogy amikor a vendégek eltávoztak, az ékszer még meg volt. A lord éjnek idején nyomban kocsiba ült s a rendőrségre sietett, azután két detektívvel tért vissza. — Senki más nem lehet a tolvaj, gondolta a lord, mint az inas. Az járkált a termekben s lehet, hogy a grófnő

leeljtvén a gyöngyöt, ő felvette. Azonnal átkutaták a cselédek holmiját, de a gyöngynek nem jöttek nyomára. A két detektív azonnal letartóztatta az inast, Julien Vault, akit magukkal is vittek. Néhány héttel később az inast, minden tagadása ellenére, elítélte a bíróság öt évi kényszer munkára. Több hónap mult el. Egy napon a lord különös levelet kapott Amerikából.

Mylord!

Ha vissza akarja kapni a gyöngyöt, értesitem, hogy nálam van s 35.000 koronáért visszaadom. Megbocsájt, hogy visszaéltem a vendégjoggal, de amaz októberi estélye alkalmával igen rosszak voltak az anyagi viszonyaim. Kérem válaszáat: New-York, 172. számú postafiókba küldeni.

Egy vendége.

Lord Anglessy azt hitte, hogy csak tréfa az egész, nem is hederített a levélre. Pár hétre rá újabb levél jött, immár Philadelphiből. A levél ugyanugy hangzott, mint az első. Erre megváltozott a lord nézete s válaszolt a különös levélíróknak. A tárgyalások megkezdődtek a tolvajok s a lord közt. Több levél jött és ment, de a rendőrség, amelyet értesítettek, nem tudta a tetteseket letartóztatni. A nyomozás lázasan folyt s elyult Chilébe is, Délamerikába; addig csalogatták a gyöngyolvajokat a rendőrséget. Aztán elhallgatott egyszerre minden. Tegnapelőt váratlan fordulat történt: egy párisi boulevard-kávéház teraszán letartóztattak három külföldit, a gyöngyolvajokat. Kettő közülök chilei, a harmadik spanyol. A gyöngy ugyan nem volt náluk, de lord Anglessy már nemsokára birtokába jutott. Az ártatlanul elítélt inast természetesen szabadon bocsátották s a lord gazdagon kárpótolta őt a kiállott szenvedésekért.

* **A »hazaáruló« elnevezés nem megbélyegző.** A tót sajtó utalván arra, hogy a »mesterségesen szított kossuthista és kormány-párti sovinizmus féktelenül dühöng s már a magyarokat is elkereszteli hazaárulóknak, nemcsak az idegen nemzetiségűeket«, a Felvidéki Sajtóiroda közlése szerint, epés cikkben fejti ki álláspontját, hogy a hazaáruló kifejezés immár nem megbélyegző. »Nekünk, írja a Národnie Noviny, a kiket tót bölcsönktől kezdve egészen tót sirunkig hazaárulóknak proskribálnak az ugató sovinizisták azért, mert tótul beszélünk, imádkozunk és érzünk, ezek után arra az álláspontra kell helyezkednünk, hogy a hazaárulás rágalma pusztá csaholás, a melynek nem szabad eltérnie bennünket Isten-kijelölte utunkról, a magyar hazafiság útjáról, a hol felvilágosítjuk, ébresztjük, lelkesítjük a mi kedves tót népünket. A hazaárulás rágalmától való félelmében eddig nem egy becsületes ember hallgatott, a mikor beszélnie kellett volna, visszavonult, a mikor előtérbe lépnie kellett volna. Most eljött a pillanat, a »hazaárulás« rágalma, a sovinizmus e fegyvere redukálva van a maga valódi értékére minden becsületes ember előtt, a ki az ő stréber, sovinizista »hazafiságáért« nem kap pilulákat. Ettől a titlustól tehát többé nem kell félnünk!«

* **Czinikus paraszt.** Nagy Mihály uramról szól a krónika, a ki egy cifra szűrt emelt el a mult vásárok alkalmával egyik nagypiaci bódé előtt. Az atyafit jóakarói feljelentették s így került akarata ellenére a vádoltak padjára, hol az álhatalos tagadás mesterségét üzte, noha említett jó akarói kétségen kívül reá bizonyították a dolgot. Így tehát reá olvasták a paragrafust, melynek értelmében két hónap dukált a kérdéses szűrért. Ez a váratlan fordulat meg lepte a furfangos atyafit s kellő tisztelettel járult a bíróság elé:

— Instálom alássan, ha már ide jutottunk, mégis csak bevallom: — nálam a szűr.

— No lássa, a töredelmes vallomás enyhítette volna a büntetést. Mért nem mondta előbb?

— No mer hát nem egészen ugy volt az. . . Tetszik tudni próbáltam.

— Mit, a szűrt?

— Nem a . . . hanem a tekintetes urat, vajjon rá jön-e? — soh se hittem volna. — os.

* **Képviselőnk a külföldön.** A »Szigetvár« osztrák-magyar hadihajónak a kronstadti kikötőben való tartózkodása alkalmából a pétervári osztrák-magyar kolónia fényes ebédet adott a hajó tisztjeinek tiszteletére. Itt a tósztok egész sora hangzott el, melyekben mindig csak osztrák hajóhadról és osztrák tisztekről beszéltek, daczára annak, hogy a »Szigetvár« tisztjei között több magyar fiu is van. Természetes, hogy az orosz lapok is csak osztrákokról irnak és a magyarokról egy szóval sem emlékeznek meg. Ez a tény is mutatja, hogy a delegációban külföldi képviselőnk hiányosságára vonatkozólag elhangzott panaszok nem találnak meghallgatásra. Hiába minden igyekezetünk, Magyarországról a külföldön addig nem fogok tudomást venni, míg önálló külföldi képviselőnk nem lesz, mint azt a függetlenségi-párt követeli. A mostani közös képviselővel a külföldön mindig osztrákok fogunk maradni.

* **Tűz Lourdesban.** A híres francia búcsujáró helyen hir szerint óriási tűzvész pusztit. Már eddig több ember életét vesztette.

* **A vadászati tilalmi idő meghosszabbítása.** Nemsokára letelik a vadászati tilalom rendes határideje, és e sport kedvelői ismét neki láthatnak nagy buzgalommal a tapsifülesek és más vadak lepuffantásához. Minthogy azonban az idén az abnormis időjárás következtében a vadak épen ugy mint a növények, gabonanemek későn kezdtek fejlődni és így nem lennének alkalmasak még most a lelőöldözésre, a nagyváradi vadásztársulat tagjai a vadak öröme a tilalmi időt szeptember 1-ig meghosszabbította. Ezenélfogva a Nagyváradon és Fugyivásárhelyen bérelt vadászterületeken szeptember 1-ig a vadászat mindennemű vadra tiltva van.

* **Balesetek cséplés közben.** A statisztika igazán szomorú adatokat tár fel arról, mily nagy azoknak a balesetek száma, amelyek a cséplőgépek körül alkalmazott munkásokat érik. Az országos Gazdasági Munkás és cseléd segélypénztár életbeléptetése óta a cséplőgépek körül alkalmazott munkásokat biztosítani lehet baleset ellen — sőt az 1902. XIV. t.-cz. a biztosítást kötelezőre is teszi. A géptulajdonosok legnagyobb része eleget is tesz a törvény e követelményének, azonban a pénztár igazgatósága több konkrét esetből kifolyólag azt tapasztalta, hogy sokan csak a megtörtént baleset után akarták biztosítani munkásaikat. Ez nemcsak a munkások érdekeit sérti, de ellenkezik a törvény intenczióival is: a segélypénztár ily esetben semmiféle segélyt nem utalványozhat. A pénztár igazgatósága ez uton szólítja fel a cséplőgéptulajdonosokat a biztosítandó munkások szabályszerű bejelentésére, a melynek feltételei minden községi előjárásnál és városi hatóságnál megtudhatók.

* **Pusztulnak a lotusok.** A Püspök fürdő speciális ritkasága, a Nymphaea termalis nevű gyönyörű tündér rózsza a forrás külső medrében egyre gyérül. Evekkel ezelőt még Pecz-Szent-Márton határában is viritott a ritka növény s ma már Hájó és Rontó községek alatt is pusztul, minek nagyrészen oka lehet az, hogy a rontói és hájói lakosok a forrás medrében fürdetik a lovakat és barmaidat, a mi a kényes természetű növények legázolásával jár. Az érdekes ritkaság pedig megérdemelné, hogy gondját viseljük, legalább annyira, hogy emberek ne okozzák pusztulását.

* **Kubelik ezáfolata.** A minap híret adtak, hogy Kubelik, a híres virtuoz hegedűs titkárja szuggeszziója alatt áll. Kubelik Jau erre vonatkozólag ezáfolatot tett közé több cseh lapban, melynek értelmében testvére vádjai alaptalanok.

* **Öslet a Tiszában.** Nemrégiben a nagyváradi szőlőhegyen került napvilágra egy Mastadon koponyája, most pedig Tisza-Dadán bukkantak érdekes ösletre. A lelet egy ósszarvas-koponya, a melyet egy halász hálójával húzott ki a partra. A hatalmas koponyán ott vannak még az agancsok is, jobbra, balra egy méter öt centiméter hosszúságban nyulnak ki. Az agancsok egy-egy lapjának átmérője hatvan centiméter s ugyanennyi a fej hossza is. A szemgödörök ökölnagyságúak. Az állkapocsban meg lehet találni a fogakat is, de valamenynyit már félig meddig kövesült állapotban. Egy-egy fog három-négy centiméter széles és másfél centiméter hosszú. Ot évvel ezelőtt a Tiszából ugyanezen a tájékon egy hatalmas lábszárcsontot húztak ki, amely szintén valami őssaláté lehetett.

* **A debreczeni önkéntesek vizsgái.** A kerületi hadtestparancsnokság megállapította a debreczeni 39-ik házi ezred önkénteseinek ez évi tiszti vizsgája idejét. A vizsgálat szeptember 24—27. napjain lesz Nagyváradon. Ez alkalommal mintegy negyven önkéntes fog izzadni a tiszti kardbojtért. A vizsgáló bizottság elnöke Schlemüller vezérőrnagy lesz.

* **Alezredes és tiszthelyettes.** A napokban furcsa hír járta be a lapokat. Azt írták, hogy Szász Ernő szegedi tartalékos hadapród-tiszthelyettes, aki ténylegesen céljából a verseczi 8. gyalogezredhez volt beosztva, az ezred újra kinevezett parancsnoka, Daempf Henrik alezredes visszautództa a tartalékba. Még pedig azért, mert Szász zászó és felszólítás daczára is vonakodott a keresztény hitre térni. Mint beavatott katonai forrásból közli szegedi tudósítónk, a hír ebben a formájában nem felel meg a valóságnak. Daempf alezredes már csak azért sem játszhatott szerepet ennél az esetenél, mert akkor, a mikor a tiszthelyettes a tényleges szolgálatból elbocsátották, még nem is volt parancsnoka a 7. honvédgyalogezrednek. Mint a II. honvédkerület vezérkari főnöke, Szegeden állomásozott. Szász Ernő nem is a maga jószántából, nem is vallási viszonyai miatt, hanem azért került a tartalékba, mert a Szegeden annak idején föllállított ismétlő tanfolyamot mint a legutolsó végezte. A vizsgán is csak kegyelemből eresztették át. Ennek a vizsgálatnak az elnöke éppen Daempf alezredes volt. Szász Ernő tartalékba helyezése az az egyetlen valódi oka, hogy a próbaszolgálat követelményeinek nem felelt meg s így mint tényleges tisztet nem használhatták. Így adják elő az esetet katonai rézről. Tudósítónk szerint Daempf ellen semmiféle vizsgálat sincs folyamatban.

* **Villamos divatok.** A szépséges, gazdag yankee-ladiknak új játékszer ajándékozott egy ötletes divatosináló. Ez az új játékszer a villamos ékszer. Este, az emberekkel teli avéükön feltűnt néhány nap előtt néhány elegáns járókelő — urak és hölgyek — a kiknek ruháját apró tűzpontok díszítették. A férfiak melltűjén az ékszer, a hölgyek hajában a díszük pompásan tündökölt az esthomályban. Néhány napig nem tudták, mit jelent ez a különös ékesség; akkor aztán megjelent a lapokban egy hirdetés, a melylyel egy villamosági gyár tudtára adta a közönségnek, hogy világító ékszereket hozott forgalomba. A divat gyorsan általánossá lett s ma már nem is elegáns ember az, a kinek briliánsai alatt apró villanylámpák nem ragyognak.

* **Érdekes család.** Steinben (Németországban) él egy nagyon érdekes parasztcsalád. A legsajátosabb viszonyban vannak ennek a családnak a tagjai. A helyzet a következő: Egy hetvenkétéves ember első feleségének a halála után elvett egy huszonkét esztendősn csinos leányt, akitől néhány gyermeke született. A fiatal parasztcsaládnak azonban van egy negyvennyolczéves mostohaia is, aki viszont egy huszonnégy esztendősn leánnyal dicsekedhetik, s az is anyja már egy nyolczéves leánnyal. Tehát úgy van, hogy a hetvenkét esztendősn vő

gyermeki szeretettel néz fel hatvankilenc esztendősn anyósára, a negyvennyolczéves mostoha fia gyermeki engedelmisséggel viseltetik huszonkét esztendősn anyja iránt és a mellett az az előnye is van, hogy két-hároméves mostoha testvérekkel rendelkezik. Akik azonban mostoha nénjei a negyvennyolczéves mostahafia huszonnégyéves leányának, akinek nyolczéves leánya a fiatal mostoha nyolczéves leányában tiszteletreméltó mostoha nagynőjét üdvözölheti. A mostohafia huszonnégyéves leánya a fiatal parasztcsaládnak mostohaanyamamájának szólítja, aki e szerint egy huszonkét esztendősn nagyanya gyöngédségével viseltetik a kis unoka iránt.

* **Nagy tűzvész.** Monostor Pályiban nagy tűzveszedelem volt. Fleischer Jakab odaváló bérlő gazdaságában, mely a község alatt terül el, óriási szélviharban tűz támadt. A lángok az orkántól szitva ijeszítő gyorsasággal harapóztak tova s csak az ott táborozó 2-ik honvéd gyalogezred legénységének és a pályai tűzoltóknak köszönhető, hogy a lángok nem értek be a községbe, melyet ugyancsak fenyegetett a veszedelem. A honvédek és a tűzoltók megfeszített munkájának sikerült a tüzet, miután a lángok két hatalmas dohányajtáját elemésztették, helyhez kötni. A kár, mely biztosítás révén megtérül, jelentékeny.

* **Három urinő vizbefulása.** Megrendítő szerencsétlenség történt tegnapelőtt Kubin közelében. Tudósítónk így ad hirt az esetről: Klinger Lajos tanító a feleségével és a náta látogatóban volt két sógoránjával, Beyer Ilonával és Margittal Báziasról a múlt vasárnap átrándultak Kubinba. Másnap Kubinból a közeli Dubovára akartak menni csolnokon. Velük ment Riedl Rezső joghallgató is Kubinból. Utjokat jó ideig misem zavarta. Dubováz közelében egy vontató hajóval találkozott amit kikerültek ugyan, de a felzavart hullámok a könnyű csolnokat annyira himbálták, hogy a benne ülő nők megrémülve ugráltak ide s oda. Ettől azután a csolnak egyensúlyt veszítve felfordult. A segélykiáltásokra a már jó távol levő hajóról mentőcsolnokat küldtek, mire azonban a hajósok megérkeztek, a három nő elmerült. Klinger Lajos tanító és Riedl Rezső, akik uszással tartották fenn magukat, szerencsésen megmenekültek s a hajósok partra vitték őket. A vízbe fulladt három nő holtestét Bázias közelében fogták ki.

* **Hildebrand főhadnagy megkegyelmezése.** Gumbinenből távirják, hogy Hildebrand főhadnagyot, aki Blaskovich főhadnagyot annak idején párbajban megölte és akit ezért két évi várfogságra ítélték, kilencz havi fogság után a császár kegyelme következtében szabadon bocsátották.

* **Elhamvadt szénaboglya.** A várad-lenczei gazdák szénás telepén tegnap déli egy óraker egy szénaboglya ismeretlen okból kigyuladt és körülbelül 6 szekérre tehető szénaboglya megnagyobbra elégett. Veszedelem fenyegette a többi kazalokat, is azonban az idejében megérkezett tűzoltóság megátolta a romboló elemtovaterjedését. A káros Marozsán Demeter gazda, kinek körülbelül 70 korona értékű szénája égett el. A csendőrség a tettes kézrekerítése iránt megindította a nyomozást.

* **Találtatott az alsó vashidnál a Körözben** egy ezüst zsebóra lánczczal. Igazolt tulajdonosa átveheti *Mendelényi Béla* rendőrfo-galmazónál.

x **Az idény előhaladása** folytán az összes nyári színes és fehér ingek, angol mosó mellények rendkívül leszállított áron kaphatók

Róth M. Utóda

kalap és uridivat üzletében.

Kizárólag a legjobb hazai készítményű női és férfi cipők nagy választékban kaphatók.

Igazságszolgáltatás.

A gyermekesábitó asszonyok letartóztatása. A bíróságnál, a mely nem ismer tréfát, úgy történt, a mint előre sejtettük. Tudvalevőleg a rendőrség vagy nem merete, vagy nem tartotta szükségesnek az undok bűnnel terhelt asszonyoknak, *Horváth Lajosnének, Horváth Marinak és özvegy Fábrián Józsefnének*, (a kosaras asszonynak) letartóztatását. Erre a leánykák jogi képviselője, dr. *Vázzsonyi Vilmos* az ügyészhez fordult terjedelmes beadványával, kimutatva abban, hogy a három nőt a legsúlyosabb gyanu terheli s csak ha elfogják őket, remélhető maguknak a tettes férfiaknak is a kézrekerítése. Gyors egymásutánban történtek erre az intézkedések úgy a királyi ügyész, mint a büntetőörvény-szék részéről. A további lépések megtételével megbízott dr. *Leuger* központi vizsgálóbíró tegnap reggel kilencz órára maga elé idézte a terhelteket. Özvegy *Fábrián Józsefné* nem jelent meg, csak a másik kettő.

A bíró délig vallatta *Horváth Lajosnét* és *Horváth Marit*, majd kihallgatásuk végével kimondotta, hogy *mindkettőjüket vizsgálati fogságba helyezi*. Délben jelentette a rendőrség, hogy *Fábriáné is előkerült* s egyelőre a tolonczházban van, de ha szükséges, rövidesen előállítják. Így valószínűleg még ma a »kosaras asszony« is börtönbe jut a büntérsai mellé. A letartóztatottakkal szemben a vizsgálat a *büntetőörvénykönyv 232. §-ának 1. pontjába* ütköző bűncselekmény miatt, mint *bűnsegédek* ellen folyik.

A megtépett szakáll. Manák Vincze gépgyárosnak, a ki hatalmas termetű ember, gyönyörű nagy lengő szakállja van. De ép ez a szép szakállja kellemetlen helyzetbe hozta a minapában.

Egy közuti villamos kocsihoz szállt fel Manák s szakaszjegyet kért a kalauztól, Blau Simontól. E közben az utas és kalauz összevesztek, majd dulakodás támadt köztük, éppenséggel nem a csendesebb fajtából való. Mert a herculesi termetű gyáros a kezében volt esernyővel véresre verte az apró Blau Simont, de viszont ez is belekapaszkodott ellenfelének a szakállába. Blau ugyan tagadta ezt a tegnapi tárgyaláson, ám erre Manák zsebébe nyúlt és elővett a tárgyaláson egy kis papírsomagot tele hosszú szőrszálakkal.

— Tessék, ezt mind ő cibálta ki a szakállamból.

A gyáros és kalauz kölcsönösen bepörölték egymást s a járásbíró Manáknak 30 korona, Blau 10 korona pénzbüntetésre ítélte. Tegnap volt ez ügyben a felebbviteli tárgyalás. A törvényszék Manák büntetését védőjének dr. Károlyi Sándornak meghallgatása után helybenhagyta, de a kalauzét 2 koronára leszállította.

SZINHÁZ.

E Kovács Gyula emlékezete. A nagy tragikus emlékezetét, — mint Kolozsvárról értesülünk — tegnap ünnepelte a kolozsvári színtársulat.

D. u. 5 óraker *Megyert* igazgató a temetőbe vezette a színtársulatot, hova díszes nagy közönség követte őket.

A színházi énekkar ünnepi csendben énekelte el a »Hagyjátok a dalnokot pihenni« kezdetű dalt. Majd *Tomba Kálmán* lépett a sirhoz s elszavalta az ez alkalomra irt ünnepi ódáját s végül a kolozsvári Polgári Dalegylet énekelte E. Kovács ismert dalát: »Kétszer is nyit az akácza virága.« Majd a koszorúk elhelyezése után a közönség meghatottan távozott.

ZENE ES MUVESZET.

Hangverseny a fürdőekben.

Lapunk tegnapi számában már megemlékeztünk róla, hogy szombaton a Félix, vasárnap a Püspök-fürdőben mily magas színvonalon álló művészi hangverseny lesz.

R. Kovács Laura, a kiváló recitatornő mellett, rendkívül vonzó száma lett volna a műsornak H. Schwegon Erzsinek, ennek a szép és feltűnést keltő leánykának a fellépése is, kinek énekművészetéről azok, kik hallották, a legnagyobb elragadtatás hangján beszélnek.

Most mint igazán sajnálattal értesülünk, a kisasszony fellépése — ki különben már régebben itt tartózkodik rokonainál — közbejött akadályok miatt elmarad.

TAVIRATOK.

Alcsuthi vendégek.

Budapest, jul. 31. Kis-Jenőről jelentik: József Agost főherceg Augusztus főhercegnővel Szapáry gróf udvarmester és Libits udvari tanácsos kíséretében különvonattal Alcsuthra utazott. (M. T. I.)

Daranyi Temesvárott.

Temesvár, jul. 31. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter augusztus hó 30-án délben érkezik Temesvárra, a hol a püspöknél száll meg. Délután megtekintti az új vadászterdei iskolát, továbbá Vadászterdő magyar telepes községet. Másnap részt vesz a méhészeti kongresszuson. (M. T. I.)

Az angol király állapota.

London, jul. 31. A király ma már támogatás nélkül lassan járkált a yacht födélzetén. (M. T. I.)

Anarchisták letartóztatása.

Róma, jul. 31. A rendőrség tegnap harmincz embert tartóztatott le, a kik mind anarchisták. Lakásaikon Pattersonban nyomtatott anarchista röpiratokat és ujságokat találtak. (M. T. I.)

Palizzolót és társait elítélték.

Bologna, julius 31. A Notarbartolo-pörben az esküdtbírótság éjjel 11 órakor mondta ki az ítéletet. E szerint Trabánit és Palizzolót volt képviselőt bűnösnek találták Miceli meggyilkolásában és Fontanát és Palizzolót Notarbartolo meggyilkolásában. A verdikt alapján Palizzót, Fontanát és Trabánit harmincz évi börtönrre ítélték, (M. T. I.)

Az écskai esetről.

Budapest, julius 31. (Saj. tud. táv.) Az écskai esetre vonatkozólag a Nagybecskereki Hírlap közli, hogy *Harmoncourt* és a herceg fentartják nyilatkozataikat, mely szerint *Wahrmann* rá akart löni a hercegre. Kijelentik, hogy a zsidókat nem ócsárolták.

A venezuelai fölkelés.

New-York, julius 31. Castro elnök Venezuela valamennyi keleti kikötőjét feladta és egész haderejét. La Victoria közelében koncentrálni, a hova csülörtökön indul el. A fölkelők ismét feltűntek Carracas közvetlen környékén. (M. T. I.)

Francia kulturharcz.

Teurs, julius 31. Tegnap itt tiltakozó gyűlést tartottak az egyesületi törvény ellen. A szociálisták be akartak hatolni a terembe és betörték az ablakokat. A csendőrség viaszszoritotta őket. A terem bejáratainál verekedések voltak. A nyugalmat helyreállították. (M. T. I.)

A spanyol királyné Párisban.

Madrid, jul. 31. A spanyol anyakirályné és Mária Terézia infansnő két napig maradnak Párisban. Alfonz király ma Gijohba utazik. (M. T. I.)

Aratók zendülése.

Budapest, jul. 31. Temesvárról, jelentik hogy dentai pusztán ma román és német mezőmunkások összeszólalkoztak, mire a román munkások revolverből lövöldözni kezdtek. Hét munkás súlyosan megsebesült. A csendőrség helyreállította a rendet. Az ügyészség megindította a vizsgálatot. (M. T. I.)

Délafrika.

Fokváros, julius 31. Botha, Dewett és Delarey ma három kocsiában, amelyeket a holland iskolák növendékei húztak, a dokkhoz mentek, ahol a Saxon-üzőrsre szállottak. Hozzájuk csatlakoztak híveik, akik megéjjenezték a búr vezéreket.

Johannesburg, julius 31. A vasúttársaság igazgatósága elhatározta, hogy megkezdi a felméréseket a vasúti hálózat kiterjesztése végett az rnzsz-gyarmatban és Transzváiban. (M. T. I.)

Az olasz király Berlinben.

Róma, julius 31. Az olasz király, mint már hivatalosan jelentik, augusztus 24-én utazik Berlinbe, a hová augusztus 25-án érkezik.

A Dreyfus-ügy epilógja.

Páris, jul. 31. A Radical közli Dreyfus Alfréd levelét, a melyben ez tiltakozik egy nyilatkozat ellen, a melyet Galliffet tábornoknak tulajdonítanak. Galliffet állítólag azt mondta, hogy Dreyfusnak soha sem volt összeköttetése Németországgal, ellenben harmadik részről jött értesítés szerint Oroszországgal csakugyan volt összeköttetése. Dreyfus kijelenti, hogy ez undok hazugság és hogy ő épp oly kevésbé volt összeköttetésben Oroszországgal, mint Németországgal. (M. T. I.)

A new-yorki főrabbi temetése.

Budapest, jul. 31. (Saját tud. táv.) A new-yorki orthodoxok főrabbijának tegnapi temetésén százezernél többen vettek részt. Az antiszemita munkások erősen tüntettek a gyászmenet ellen, sőt némelyek szerint erős vízsugarakat löveltek a gyászmenetre. A tüntetés elfajulásának a rendőrség vetett véget. Hírlik, hogy több százan áldozatul estek s helyszínen maradtak összeliporva.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Írta: Sienkiewicz Henrik.

55.

Hiszen így a Nalevajakó sorsára fog jutni, vagy a saját kozákjai hagyják cserben és kiadják őt, ha lezámolásra kerül a sor! Az első

balsiker elkedvetleníti embereit és még csirájában kiálszik majd a fölkelés tüze. Így szötte terveit és elhatározta, hogy másnap reggel partra szállítja embereit és megtámadja az ostromban kifáradt sereget. A utolsó emberig lekaszabolja a saporogiaiakat s guzsba kötteti Chmielnickijit, aki maga okozta a vesztét. Kéjgőn szötte büszke, boldog és gögös álmait, mert úgy számított, hogy Potocki nem éri utól reggelig és akkor aztán ki tapossa majd el a hydra fejét, ki oltja el a lázadás fátylóját? Ő, a nagy Krsecsovski! Az öreg hetman ugyan rossz szemmel nézi majd, hogy elszedett minden babért lassan kocogó fia elöl, de majd meg békül a biztosan kinyerendő királyi kegy látására. Attól nem félt, hogy a jutalmat meg kell majd osztania Barnabással és Grodsickival. Az előbbi már fellábbal a sirban volt, reá már mitsem lehet bízni, Grodsickinak pedig egyéb nem kell, mint jó sok löpor, hogy a tatárokat ijeszthesse. O lessz hát majd Ukrania hetmanja! És ezt csak Chmielnickijnek köszönheti majd, az ő elhamarkodottságának, meggondolatlan cselekvésének. Mert ha Ukrániába tört volna be, ahol nyitva álltak a gyújtó szikrát várva a puska porcs hordók: az elégtellen lelkek, ott egyetlen győzelemmel mindent megnyert volna. De így! meglegedetten mosolygott, miközben hajnalodni kezdett. A csillagok pislogtak már, a fűrjek szóltak, pirult az égbolt határa és ő most már betejeszülve láttaálmait.

Látta lábai alatt Chmielnickij hulláját, amelyen át diadalmasan haladt a nagy tisztességek és nagy méltóságok felé, ami rá is fért, mert hiszen a lityniai starosztaságot minden érdemei daczára sem adták neki. E gondolatra öklöbe szorultak a kezei. Nem adták neki azt a starosztaságot, pedig a Potockiak is pártfogolták, csak azért, mert újdonsült nemes volt, híján a régi nemesi családfának. A köztársaságban ugyanis nem volt elég nemesnek lenni, arra néztek főként, hogy a nemességen rajta van-e az ősiség rozsdája, miként a régi vasor, vagy a penész az ó-borok üvegén.

Chmielnickij megváltoztatta volna ezt az igazságtalan rendet, s neki bizonyára sikerült volna az, amin még a király jó szándéka is hajótörést szenvedett. Ez az ember neki is igazságot szolgáltatott volna, de hát az ostoba kudaki várfalakon betörte a fejét. Mindez ha nem általa, hát majd rajta átjut a czéljához, a győzelem, amelyet fölötté kivív, a Potockiak pártfogása nélkül is fényes álláshoz segít. Boldog álmódzásai közepette el is szunnyadt s s mikor újra fölébredt, csönd volt körötte, a kudaki ágyuk elnémultak. Előbb megrémült, hogy talán elesett a vár, de aztán mosolygott e föltevésen maga is. Bizonyára vége az ostromnak s a tatárok és kozákok megszágyenölten és megtizedelve kullognak el a vár alól.

Most már kivilágosodott és Flick jött a napiparancsért.

— Kapitány ur, ha estig nem jönnek meg csapataink, s a tegnapi támadás megismétlődik, a vár alá indulunk.

— A legénység kész.

— Osztass ki közöttök löport és golyót.

— Már megtörtént.

— Este partraszállunk, csöndesen végiglopózunk a pusztán és meglepjük az ellenséget. Addig meg ne moczzanjon senkiesem, mozdulatlanul, életjel nélkül rejtőzzenek a nádasban. Tűzet se gyújtsatok, mert a füstje elárulna.

— Attól ugyan nem kell tartanunk, hogy észrevesznek, hiszen rettenetes sűrű a köd!

Az egész folyót, a nádas és a pusztát sűrű köd lepte el, a szem hiába fürkészett a távolba. A csónakokban a legénység most reggelizett, de oly csöndben, hogy a partonáll, vagy a vizen mellettek evező legélesbb szemü és fülü kém se vehette volna észre, hogy ott egész sereg rejtőzik. A lovakat tenyerükből etették a katonák, hogy hortyogásuk ne hallassék. A csónakok mozdulatlansága valóban meglepő volt s mély csönd fűdte el a meglapult sereget.

A csöndben azonban egyszerre furcsa hangok hallatszottak. A pusztá felől, a magas fűből s a partmenti nádas tulsó feléről jöttek a hangok.

— Pugu, pugu . . .

(Folyt. köv.)

NYILTTER.

Mi van ma? o o o

Nagy gyászünnepele!

Van szerencsém a n. é. közönség, vendégeim és jóakaróm becses tudomására hozni egy éves **Szőke Jákob** disznó elhunytát. Hosszas hizása után Zsivánovics Antal hentes ma augusztus 1 én reggeli 5 órakor magához szöhitá. Temetése **ma este 8 órakor** lesz, melyre tisztelettel meghívok minden jó magyart, az igazi gyásztorra, ahol könnyezni sem kell, mert a könnyek hordó számra már elkészítve vannak és Istók ugyse lesz mit aprítani a tábla. Csak legyen aki megegye. Zenével siratjuk.

Tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Volt Farkas László-féle diszes kerthelyiség.

KÖZGAZDASÁG.

A műtrágyák helyes alkalmazásáról. Hogy a műtrágyák segítségével a terméseket majdnem mindenütt nagy mértékben fokozhatjuk, általánosan ismeretes, a műtrágyák használata folytán mutatkozó tiszta jövedelem azonban még nagyobb volna, ha mindig szem előtt tartanók azt az elvet, hogy: bőven és helyesen trágyázzunk, mert a műtrágyák helyes alkalmazása által nemcsak a hatást fokozzuk, de gyakran a trágyázási költségeket nem kis mértékben alászállíthatjuk.

Némely gazda ugyanis az által követ el pazarlást, hogy nemcsak azon növényi tápláló anyagokat hinti fel földjeire, amelyekre szükség van, hanem olyanokat is, a melyek főöslegesek s így hatástalanok.

Gyakran ugyanis elfeledkeznek arról, hogy minden trágyának van abszolút és relatív értéke. Abszolút érték alatt azt értjük, hogy az bizonyos mennyiségű növényi tápláló anyagot, péld. foszforsavat, nitrogént, kálit stb. tartalmaz, melyet mi piaci áron megfizetünk.

A relatív érték az, hogy milyen tápláló anyagra és mily mértékben van a földnek szüksége, mert a többinek, ha piaci ára is van, az a talajon hatástalan lévén, a gazdára nézve értéktelen és esetleg káros is lehet.

Egy példából ezt jobban megérthetjük. Az ammóniak-szuperfoszfát abszolút értéke és e szerint piaci ára annak nitrogén és oldható foszforsav tartalmától függ.

Tegyük fel, hogy 1 kg% nitrogén értéke az ammóniak-szuperfoszfátban 72 krt és 1 kg% oldható foszforsav 28 krt ér s a kérdéses szuperfoszfát 6% nitrogént és 12% oldható foszforsavat tartalmaz, akkor annak piaci ára s így abszolút értéke $6 \times 72 = 432$, $12 \times 28 = 336$, összesen 7 frt 68 kr s valóban az olyan talajra, melynek ugy a foszforsav, mint nitrogén trágyára van szüksége, annyit is ér; ellenben az olyan talajnál, mely nitrogén pótlásra nem szorul, ott csak a foszforsavtartalom fog hatást idézni, s az ammóniak hatástalan maradván, e trágyának valódi értéke e talajra nézve csak 3 frt 36 kr., a ki mindazáltal ezen földre ammóniakos szuperfoszfátot használ, az 100 kilogrammonként 43 forint 32 krt hiába szór el, tehát pazarol.

A műtrágyának valódi értéke többször attól is függ, hogy mily alakban tartalmazza az a növényi tápláló anyagokat; így péld. az sok esetben nem közönség. hogy a foszforsavat vízben oldható citromsavban oldható, vagy nehezen oldható alakban adjuk-e.

Miután továbbá a műtrágyák a talajban különböző átalakulásokat mennek keresztül,

világos, hogy a trágya relatív értéke a trágyázandó talaj összetételétől és egyéb tulajdonságoktól függ.

Ezekből kitetszik, hogy csak az esetben trágyázunk helyesen, ha a műtrágya relatív értéke annak abszolút értékét, illetve piaci árát vagy eléri, vagy legalább megközelítheti. Ebben a tekintetben azonban a gazdák még sok hibát követnek el s így méltán érheti az illetőket a pazarlás vádjá; különösen nitrogén tekintetében állítható ez, míg a foszforsavnál a pazarlás csak igen ritkán fordulhat elő, a mi annak tulajdonítható, hogy a foszforsav már természetszerűleg csekély mértékben található a talajokban, azonkívül, hogy az évszázadokon át tartó termelés és hiányos visszapótlás következtében tényleg aanyira megapadt, hogy csak ritka esetben fordul elő, hogy a talaj a foszforsavat és kálit olyan erővel abszorbeálja, hogy az a talajra hintve, veszendőbe nem mehet, hanem ha jelenleg nem is, de évek múlva mégis csak hozzájárul a talaj termékenységének fokozásához. Ez azonban a nitrogénről nem állítható, mert ezt a talajban visszatartani nem sikerül s ha nagyobb mennyiségekben használjuk, az mindenesetre veszteséggel fog járni.

Ha tehát nitrogéntrágyát ott használunk, a hol arra nincs szükség, vagy belőle többet használunk, mint a mennyire szükség volna, a fölösleg mindenesetre veszendőbe megy.

A nitrogéntrágya alkalmazásánál gyakran azért csalódtunk, mert ennek hatása látszólag nagyon szembeszökő, miáltal a gazda félrevezettetik, míg a foszforsavtrágya termésközpontú hatása gyakran a cséplésnél lesz nyilvánvalóvá s egyszerű megtekintésre nem szembetűnő.

E soroknak a célja, hogy a gazdákat a veszteségeiktől megóvja és arra bírja, hogy a trágyázást nemcsak úgy gondolomra alkalmazzák, hanem azzal igen komolyan és tüzetesen foglalkozzanak s ez legcélszerűbben úgy történhetik, ha a gazda a saját földjein az alkalmazni szokott műtrágyákkal kísérleteket tesz.

Ez alkalommal vizsgálat tárgyát képezzék a különféle trágyafélék, azoknak különböző adagjai kulturovények alá; önként következik, hogy a mennyiben földjeink nem egyformák, ezen kísérletek minden talajfélésegre nézve külön-külön végzendők.

Egy pár évi próba meg fogja győzni gazdáinkat arról, hogy a kísérletekre fordított fáradság nem volt hiábavaló s hogy az a fokozódó termésekben s a műtrágyák kellőképpen való alkalmazása folytán beállt megtakarításokban nagyon is kifizeti magát.

Igen kívánatos volna, ha a gazdasági egyletek ezen eszmét felkarolva, a trágyázási kísérletekkel is foglalkoznának és az ebből merített tapasztalatokkal a környékbeli gazdáknak információval szolgálnának.

Kölcsh Jenő és Társas

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúli« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, július 31.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimauarany	509.50
Magyar jelölés	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hatalridők.

Budapest, július 31.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6.—
Káposzta, repesz, nap.	96

Hivatalos árfojzások

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. július 31-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.85
Magyar koronajárdék	97.85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti Államkötvény 1878-ból	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.90
Haltörési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereségy-sorajegy-kölcsön	205.—
Tiszszabályozás szezedi sorajegyek kölcsön	162.—
Osztrák járdék papirban	101.50
Osztrák járdék papirban	101.50
Osztrák járdék aranyban	121.50
Osztrák korona járdék	39.50
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.95
Magyar hitelbankrészvény	714.—
Osztrák hitelintézet részvény	703.50
Párisi visita	95.20
20 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.—
Londoni visita	239.65
20 márkás arany	23.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kálmán Sándor

ékszerész,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evészkészítők és minden e szakhoz tartozó áruból.

Legszolidabb szabott árak.

Mindenemű alakításokat és javítást elvállal.
Telephon 409. szám. 150

Van szerencsénk az építő közönségnek b. tudomására hozni, hogy helyben a

„KNAPP FERENCZ-féle“

tégla- és fedélcserép üzembe hoztuk és a legjobb hírnévnek örvendő

tégla és fedélcserép

gyártmányokból, a legutányosabb árak mellett *eladásra* készletet tartunk.

Tégla- és fedélcserép telefon: 229. sz.

Központi iroda telefon: 75. sz.

Incze Lajos és Tsa,
építési vállalkozók.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1902. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	2	5 45	9 15		Kolozsvár ind.		5 23	7	12 53	6 17	11 10	P.-Ladány ind.	4	1 24	5 35	10 53	2 29	6 05
Rákos >	7 02	8 51	2 13	6 06	9 28		Jegenye >		6 11	8 37	2 05	7 58	12 23	Debreczen >	5 03	2 33	6 26	11 44	3 36	7 42
Ujszász >	8 28	10 59	3 36	8 40	10 54		B.-Hunyad >	3 25	6 40	9 19	2 38	8 37	12 55	Érmihályfalva érk.	6 06	3 57		1	4 58	9 13
Szolnok >	9 07	11 31	3 59	9 27	11 19		Csucsá >	5 26	7 09	10 08	3 20	9 32	1 37	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 49	4 12	9 46	11 33		Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 32	9 49	1 50		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
P.-Ladány >	10 43	2	5 28	11 53	12 55	4 54	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 44	10 07	2 03	Érmihályfalva ind.	6 17	11 17	3 14	5 27	9 14	
Báránd >		2 12		12 07		5 11	F.-Vásárhely >	6 49	11 01			10 27		Debreczen >	7 32	12 36	4 16	8 10	10 27	3 37
Sáp >		2 27	5 48	12 24		5 32	Váradi-Velenceze >	7 02	8 32	11 10		10 37	2 26	P.-Ladány érk.		1 45	5 03	9 43	11 28	5 34
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Nagyvárad érk.	7 11	8 38	11 17	4 09	10 44	2 32	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
M.-Peterd >		3		1		6 15	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 15	11 04	2 38		V. v.	V. v.				
M.-Keresztes >		3 12		1 14		6 31	Püspöki >	2 36	8 52	11 47		11 14		Debreczen i.	9 35	4 31		Nagy-Léta-Vértés ind.	5 25	1 05
Bors >		3 25		1 28		6 50	Bors >	2 47		11 54		11 22		Sáránd >	10 18	5 16		M.-Pályi >	5 47	1 30
Püspöki >	11 48	3 32		1 36		7 02	Mező-keresztes >	3 12		12 05		11 37		H.-Bagos >	10 28	5 26		H.-Pályi >	6 03	1 48
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-Peterd >	3 29		12 17		11 50		H.-Pályi >	10 45	5 45		H.-Bagos >	6 18	2 05
Nagyvárad ind.	12 21	4 10	6 46	2 06	2 18	12	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 52	12 05	3 18	M.-Pályi >	10 57	5 56		Sáránd >	6 40	2 29
V. Velence >		4 17		2 31	2 26	12 09	Sáp >	4 39	9 38	12 47		12 25		N.-Léta-Vértés érk.	11 16	6 15		Debreczen é.	7 18	3 13
F.-Vásárhely >		4 28		2 42		12 38	Báránd >	5 01		1 01		12 41		Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.						
M.-Telegd >	12 51	4 50	7 15	3 03	2 51	1 10	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	Sáránd ind.	10 23	5 26		Derecske ind.	6	1 49
Elesd >	1 04	5 08	7 28	3 21	3 05	1 41	Szolnok >		11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	Sáránd érk.	10 42	5 45		Sáránd érk.	6 20	2 09
Rév >	1 27	5 33	7 50	3 45	3 26	2 24	Szolnok >		11 44	3 35	7 32	3 37	5 39							
Csucsá >	2 14	6 22	8 37	4 52	4 16	3 07	Ujszász >		12 03	3 58	7 50	4 05	5 58							
B.-Hunyad >	2 46	7 53	9 08	5 32	4 52	4 04	Rákos >		1 37	6 03	9 23	6 52	7 38							
Jegenye >	3 10	7 5	9 33	6 01	5 47	5 47	Budapest érk.		1 50	6 20	9 35	7 10	7 50							
Kolozsvár érk.	3 42	8 37	10 08	6 59	5 55	7 09														

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
 A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perzig terjedő éjjeli időt jelöl.
 A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.